

ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਗੋਪਾਲਦਾਸ ਆਦਿ ਆਦਿ.

ਜਨਵਰੀ 13, 1995

[ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਲ. ਹੰਸਰੀਆ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾਂ]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ—ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ (ਸੇਧੇ ਗਏ ਪੇ ਸਕੇਲ) ਨਿਯਮ, 1983—ਅੱਪਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕਾਂ ਦੇ ਪੇ-ਸਕੇਲ ਦੀ ਸੇਧ—ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਚ ਪੇ ਸਕੇਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧੀਨ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼—ਜਨਵਰੀ 23, 1985 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ—ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1.9.1981 ਤੋਂ ਸੇਧੇ ਗਏ ਸਕੇਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ—ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ—ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਦਲੀਲ—ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਪੇ-ਸਕੇਲ 1.9.1981 ਤੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ (ਸੇਧੇ ਗਏ ਪੇ ਸਕੇਲ) ਨਿਯਮ, 1983 ਦੁਆਰਾ ਸੇਧੇ ਗਏ। ਅਧੀਨ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਦਾ ਪੇ ਸਕੇਲ Rs. 385-650 ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ Rs. 520-925 ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਪੇ ਸਕੇਲ Rs. 440-775 ਨੂੰ Rs. 610-1090 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਅਧੀਨ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉੱਚ ਪੇ ਸਕੇਲ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ 1.2.1985 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 23, 1985 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ। ਅਧੀਨ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਯੂਡੀਸੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 1.9.1981 ਦੀ ਬਜਾਏ 1.2.1985 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਪੇ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ (ਸੇਧੇ ਗਏ ਪੇ ਸਕੇਲ) ਨਿਯਮ, 1983 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ 1984 - 85 ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੈਡਰਾਂ ਦੇ ਪੇ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਸੇਧ 1-9-1981 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 1-2-1985 ਦੀ ਬਜਾਏ 1.9.1981 ਤੋਂ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਥਾਤਮਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੀਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਤਨਖਾਹ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1-9-1981 ਤੋਂ ਸੇਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਣ। ਜਦਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰੀਏਟ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੇਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈਂਦਾਂ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਤਨਖਾਹ-ਸੇਧ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ (ਸੇਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ) ਨਿਯਮ, 1983 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤਨਖਾਹ ਸੇਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਛੁੱਟਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 23.2.1985 ਸੀ, ਉਹ ਕਿਸੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਛੱਡੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਕ੍ਰੈਟਰੀਏਟ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1.2.1985 ਤੋਂ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3528 ਦਾ 1991 ਆਦਿ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 21.12.88 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 3116 ਦਾ 1987 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਐ. ਗੁਪਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ।

ਬਦਰੀਦਾਸ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਨਰੇਤਮ ਵਿਆਸ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਨੂੰ 1 ਸਤੰਬਰ, 1981 ਤੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ (ਸੇਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ) ਨਿਯਮ, 1983 (ਨਿਯਮ) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਅੱਪਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕਾਂ (ਯੂਡੀਸੀ) ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਰੁ. 385- 650 ਤੋਂ ਸਕੇਲ ਨੰਬਰ 9 (ਐਸ-9) ਨੂੰ ਰੁ. 520-925 (ਸੋਧਿਆ ਐਸ-9) ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਸਕ੍ਰੈਟਰੀਏਟ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਰੁ. 440-775 ਨੂੰ ਸਕੇਲ ਨੰਬਰ 10 (ਐਸ-10) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੁ. 610-1090 (ਸੋਧਿਆ ਐਸ-10) ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੈਟਰੀਏਟ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਐਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 23 ਜਨਵਰੀ, 1985 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਆਂ ਨੂੰ 1 ਫਰਵਰੀ, 1985 ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਐਸ-10 ਦਿੱਤਾ। ਗੋਪਾਲਦਾਸ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਯੂਡੀਸੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ

ਮਿਸਟਰ ਅਰੁਣੇਸ਼ਵਰ ਗੁਪਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ ਵਾਸਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਜੇਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਥਯਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਤਨਖਾਹ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਗੁਪਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਆਮ ਤਨਖਾਹ ਸੇਧ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੇਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ-ਸਕੇਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ 1, 1981 ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਣ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਿਹੜੇ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸੇਧੀ ਗਈ ਐਸ-9 ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਨਖਾਹ-ਸਕੇਲ ਦੀ ਮੁੜ-ਸੇਧ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਜਨਵਰੀ 13, 1985 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੈਟਰੀਏਟ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ 1, 1985 ਤੋਂ ਸੇਧੀ ਗਈ ਐਸ-10 ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਸ-9 ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ। ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਬਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

20 ਜਨਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਕੰਪਾਊਂਡਰ/ਨਰਸਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੌਜੂਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਸਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਰੁਪਏ 470-830 ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 640-1180 ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ; ਪਰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਰੁਪਏ 355-570 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੋਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ 1 ਸਤੰਬਰ, 1981 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਰੁਪਏ 355-570 ਲਈ ਸੋਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ (490-840) ਦੇਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੂਨੀਅਰ ਕੰਪਾਊਂਡਰਾਂ ਅਤੇ ਨਰਸਾਂ ਦੀ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਸਨ। ਇੱਕ ਸਕੇਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸੋਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਦੂਜੀ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ 20 ਜਨਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ 1 ਸਤੰਬਰ, 1981 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਛੱਡੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਸੋਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੁਰਵੇਦਿਕ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੇ ਆਮ ਸੋਧ ਤੋਂ ਛੱਡੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ 1 ਸਤੰਬਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 7 ਜੂਨ, 1984 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਰਾਜ ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਉਕਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਗ੍ਰੇਡ II ਦੀ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੌਜੂਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਸਨ। ਉੱਚੀ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸੀ ਜੋ III ਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਨਿਮਨ ਗ੍ਰੇਡ ਗੈਰ-III ਯੋਗ ਲਈ। ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਨਿਮਨ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1 ਸਤੰਬਰ, 1981 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਿਮਨ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

7 ਜੂਨ, 1984 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰਾਜ ਦੇ ਉੱਦਮ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਨ ਉਕਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਗ੍ਰੇਡ II ਦੇ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ। ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ-ਸਕੇਲ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸੀ ਜੋ III ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਗ੍ਰੇਡ ਲਈ ਸਨ ਗੈਰ-III ਯੋਗ। ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਹੇਠਲੇ ਪੇ-ਸਕੇਲ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 1 ਸਤੰਬਰ, 1981 ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ।

ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਿਸਟਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੁਆਰਾ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੌਦਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਤਨਖਾਹ-ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੋਧੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ-ਪੈਮਾਨੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਮਿਸਟਰ ਬੀ.ਪੀ. ਬੇਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰਵ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਨ। ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਣਗੌਲਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਛੁੱਟਪਾਈਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਣਗੌਲਤਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹ ਛੁੱਟਪਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਸੀ ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੌਦਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਸੋਧੇ ਗਏ ਤਨਖਾਹ-ਪੈਮਾਨੇ, ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 23 ਫਰਵਰੀ, 1985 ਨੂੰ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਣਗੌਲਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਕਿਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੀ ਜੋ ਅਧੀਨਸਥ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ-ਪੈਮਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰੀਏਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਕਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ 23 ਜਨਵਰੀ, 1985

ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈਦਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਤੱਥਪੂਰਣ ਆਧਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਸੀ।

23 ਜਨਵਰੀ, 1985 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪ-ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਯੂਡੀਸੀਜ਼ ਨੂੰ 1 ਫਰਵਰੀ, 1985 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਐਸ-10 ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਿੱਧ ਹੋਈ।

ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕੋਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲਦਾਸ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 695 ਦਾ 1985 (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 7468/93 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ)

ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3528 ਦਾ 1991 - ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨੁ. ਬਨਾਮ ਗੋਪਾਲਦਾਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਗੋਪਾਲਦਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕੋਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਏ.ਜੀ.

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate